ناگهان شعر

فاضل نظری

شعر اول:

با من که به چشم تو گرفتارم و محتاج
حرفی بزن ای قلب مرا برده به تاراج
ای موی پریشان تو دریای خروشان
بگذار مرا غرق کند این شب مواج
یک عمر دویدیم و به جایی نرسیدیم
یک آه کشیدیم و رسیدیم به معراج
ای کشته سوزانده بر باد سپرده
جز عشق نیاموختی از قصه حلاج
یک بار دگر کاش به ساحل برسانی
صندوقچه‌ای را که رها گشته در امواج

شعر دوم :

هر چه آیینه به توصیف تو جان کند نشد
آه، تصویر تو هرگز به تو مانند نشد
گفتم از قصه عشقت گرهی باز کنم
به پریشانی گیسوی تو سوگند، نشد
خاطرات تو و دنیای مرا سوزاندند
تا فراموش شود یاد تو، هر چند نشد
من دهان باز نکردم که نرنجی از من
مثل زخمی که لبش باز به لبخند نشد
دوستان عاقبت از چاه نجاتم دادند
بلکه چون برده مرا هم بفروشند، نشد

سونامی فراموشی در کمین کاریکاتور

به بهانه خبرساز شدن کاریکاتوری که در انتقاد از رئیس جمهور طراحی شد، در گفت‌وگو با محسن اسدی، از کاریکاتوریست‌های مطرح به بررسی چرایی کمرنگ شدن کاریکاتورهای انتقادی پرداختیم

محمد بهبودی نیا
calture@khorasannews.com

چند روز پیش، کاریکاتوری انتقادی با چهره رئیس‌جمهور پزشکیان، توسط هادی حیدری، یکی از کاریکاتوریست‌های شناخته‌شده منتشر شد؛ اثری که به‌سرعت واکنش‌های متعددی را در فضای عمومی برانگیخت. ماجرا از این قرار است که ابتدا خبری مبنی بر اعلام جرم علیه این هنرمند از سوی یکی از نهادهای قضایی منتشر شد، اما در ادامه شخص رئیس‌جمهور اعلام کرد: «هیچ شکایتی از طراح این تصویر ندارم» و آن را نمودی از تحمل نقدهای اجتماعی دانست. جدا از این که مضمون کاریکاتور شاید آمیخته به بی احترامی بود یا نه که جای بررسی دارد، اما این برخورد متفاوت، بسیاری را به یاد فضای جسورانه مجله گل‌آقا انداخت؛ مجله‌ای که در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ با کاریکاتورهای بی‌پروای خود، عملکرد دولتمردان را به چالش می‌کشید؛ اما امروز، آن شور انتقادی در هنر کاریکاتور کم‌فروغ و این انتقادها حتی نیمه فعال‌شده است. برای واکاوی این عقب‌نشینی‌ها، با محسن اسدی گفت‌وگو کرده‌ایم؛ هنرمندی باسابقه در حوزه کاریکاتور که طی پنج سال اخیر فعالیت‌هایش را به‌طورجدی از هنر کاریکاتور به سمت نقاشی معطوف کرده است. اسدی هم‌اکنون مسئول واحد هنرهای تجسمی حوزه هنری خراسان رضوی و مدیر نگارخانه اشراق است و همچنان به بازگشت این هنر به‌روزهای طلایی‌اش امید دارد.

ابتدا اجازه دهید با این پرسش آغاز کنیم که چرا کاریکاتور انتقادی که در دهه‌های گذشته نقشی مؤثر در نقد عملکرد مسئولان داشت، امروز تا این حد کمرنگ شده است؟

پاسخ به این سوال نیازمند بیان این مقدمه است که در دهه‌های ۸۰ و ۹۰، ایران به یکی از قطب‌های کاریکاتور جهان تبدیل شده بود؛ بخشی از این اعتبار مرهون فعالیت‌های سازنده خانه کاریکاتور ایران بود. در طنز مطبوعاتی نیز هنرمندان برجسته‌ای چون استاد عربانی، درم‌بخش و دیگر چهره‌های شناخته‌شده، حضوری مؤثر داشتند و رسانه‌ها هم به‌طور جدی در کنار این جریان ایستاده بودند؛ اما امروز نه خانه کاریکاتور ایران و نه رسانه‌ها فعالیت‌های موثری در زمینه کاریکاتور ندارند. آخرین حرکت‌های پویا در زمینه کاریکاتورهای انتقادی به سال ۱۳۹۵ و پیش از همه‌گیری کرونا بازمی‌گردد. پس از آن، جمع‌های هنری پراکنده شدند و با افول جایگاه رسانه‌های مکتوب، هنر کاریکاتور نیز از نظر نقدهای اجتماعی‌اش رو به افول گذاشت. در این میان ورود سرمایه‌گذاری‌های کلان به بازارهای NFT و خرید آثار هنری در فضای مجازی، عملاً کاریکاتوریست‌ها را از فضای مطبوعات دورتر کرد. مجموع این عوامل دست‌به‌دست هم دادند تا کاریکاتور مطبوعاتی و انتقادی، به وضعیت امروز برسد.

پس هراس هنرمندان از این که آثار انتقادی آن‌ها با شکایت مسئولان و دردسرهای بعدی روبه‌رو شود، باعث این کم‌کاری‌های منتقدانه نشده است؟

اگرچه برخی معتقدند ترس کاریکاتوریست‌ها از شکایت یا برخوردهای اداری به خاطر نقد چهره‌های مسئول، یا برخی مدیران نسبت به نقد، یکی از دلایل کاهش نگاه انتقادی در کاریکاتور است اما من این دیدگاه را چندان قانع‌کننده نمی‌دانم. مسئولان امروز، نسبت به گذشته صبورتر و پذیراتر شده‌اند. به نظر من، اصلی‌ترین علت، دلسردی خود هنرمندان است.

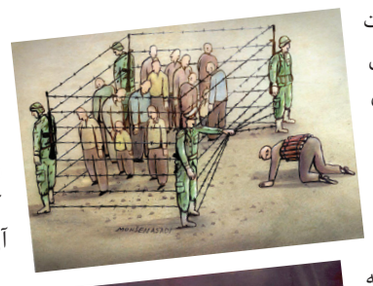

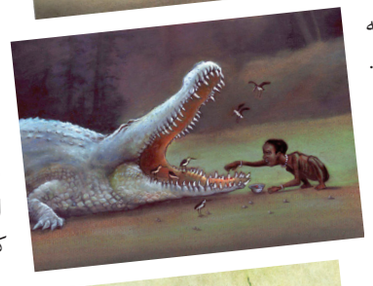

این دلسردی مربوط به ایران است یا در کشورهای دیگر نیز رخ‌داده است؟

کاریکاتوریست‌های امروز، نه‌فقط در ایران، بلکه در سراسر جهان، به این نتیجه رسیده‌اند که تأثیرگذاری هنرهای تجسمی روزبه‌روز در حال کاهش است؛ با ظهور فناوری‌هایی چون هوش مصنوعی، این روند شدت بیشتری گرفته است. بسیاری از هنرمندان، به خاطر همین تغییرات، به مشاغل و هنرهای دیگر کوچ کرده‌اند.

به نظر شما چگونه می‌توان کاریکاتور انتقادی را به دوران اوج بازگرداند؟

نخستین گام در این مسیر، زنده شدن دوباره «احساس نیاز» در میان هنرمندان برای خلق آثار انتقادی است. تا حدود ۱۰ سال پیش، این احساس به‌وضوح در فضای هنری وجود داشت و صدها کاریکاتوریست در زمینه نقد اجتماعی فعالیت می‌کردند؛ اما امروز این انگیزه و دغدغه به شکل محسوسی کاهش یافته است. پرسش اساسی این است که چرا چنین تغییری رخ‌داده؟ این پرسش را باید با وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و سایر مسئولان فرهنگی کشور مطرح کرد و پاسخ آن‌ها را شنید. به باور من، مسئولان فرهنگی و خود کاریکاتوریست‌ها باید در کنار یکدیگر، حمایت‌ها و همکاری‌هایی پایدار و هدفمند را شکل دهند. احیای انجمن‌های کاریکاتور در سراسر کشور و فراهم کردن بستری برای تعامل منظم و هفتگی میان هنرمندان، گامی مهم در بازسازی این فضاست. این هنر، به‌طور بنیادین یک هنر گروهی است و بدون گفت‌وگو و همفکری، نمی‌تواند به بلوغ برسد. در کنار آن، رسانه‌ها و مطبوعات باید بار دیگر نقش خود را به‌عنوان حامی و بستر تولید اندیشه در این عرصه ایفا کنند. تقویت ارتباط میان هنرمندان و فضای رسانه‌ای می‌تواند به زایش دوباره ایده‌ها، نگاه‌های انتقادی و خلق آثار اثرگذار منجر شود.

مطلب مرتبط

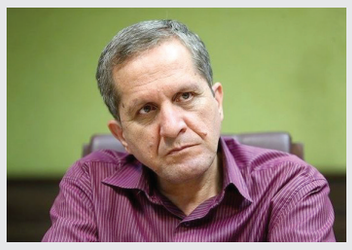

تفاوت رویکرد دولت‌ها در مواجهه با نقد هنری

روز گذشته اسماعیل امینی، طنزپرداز و استاد زبان و ادبیات فارسی، در یک برنامه تلویزیونی ضمن اشاره به اتفاقات اخیر در زمینه انتشار یک کاریکاتور از مسعود پزشکیان و حاشیه‌های آن، با بازخوانی خاطراتی از دوران همکاری‌اش با مجله گل‌آقا، به تفاوت رویکرد دولت‌ها در مواجهه با نقد هنری پرداخت. او با اشاره به دوران مدیریتی زنده‌یاد حسن حبیبی، معاون اول دولت‌های پنجم، ششم و هفتم جمهوری اسلامی ایران گفت: در آن زمان، کاریکاتوریست‌ها نه‌تنها پس از کشیدن تصویر آقای حبیبی با واکنش منفی مواجه نمی‌شدند، بلکه مورد حمایت نیز قرار می‌گرفتند. امینی در ادامه، خاطره‌ای از ریاست جمهوری محمود احمدی‌نژاد را نقل کرد و گفت: یک روز در نمایشگاه کتاب بودیم و آقای احمدی‌نژاد به یکی از غرفه‌ها رسید. به رسم گذشته یکی از کاریکاتوریست‌ها که تصویر مسئولان را پیش از این بارها کشیده بود، کاریکاتوری از احمدی‌نژاد را کشیده و قاب گرفته بود و به او داد. احمدی‌نژاد کاریکاتور را گرفت و رفت. فردای آن روز دستور داد، سهمیه کاغذ مجله گل‌آقا را قطع کردند.

امینی دبیر جشنواره موسیقی فجر شد

طی حکمی از سوی معاون امور هنری وزارت فرهنگ، آرش امینی به‌عنوان دبیر چهل‌ویکمین جشنواره موسیقی فجر منصوب شد. او دارای مدرک کارشناسی موسیقی و کارشناسی ارشد مدیریت هنری از دانشگاه‌های فرانسه است و دوره‌های رهبری ارکستر و موزیکلوژی را در کنسرواتوار شوپن و دانشگاه سوربن گذرانده است. امینی سوابق مدیریتی در نهادهایی چون یونسکو و فرهنگستان هنر داشته و مسئول بخش بین‌الملل جشنواره موسیقی فجر نیز بوده است. در این حکم انتصاب، بر بهره‌گیری از ظرفیت هنرمندان و ارتقای کیفی جشنواره تأکید شده است.

انتشار فراخوان جایزه ابوالحسن نجفی

مرکز فرهنگی شهر کتاب نهمین دوره جایزه ترجمه ابوالحسن نجفی را در بهمن‌ماه برگزار می‌کند. این جایزه ویژه بهترین ترجمه رمان یا مجموعه داستان کوتاه منتشرشده در سال ۱۴۰۳ است. مترجمان و ناشران باید دو نسخه از کتاب را تا پایان شهریور به دبیرخانه ارسال کنند. هیئت داوران با دبیری علی‌اصغر محمدخانی شامل چهره‌هایی چون ضیاء موحد، عبدا... کوثری، مهستی بحرینی و آبتین گلکار است. این جایزه جایگاه والایی در ارتقای ترجمه ادبی و پاسداشت زبان فارسی دارد و به شناخته‌شده‌ترین مترجمان اهدا شده است.

خونگرم مثل آقای نویسنده

نگاهی به کتاب «معسومیت» مصطفی مستور

حیدر کاسبی
calture@khorasannews.com

مصطفی مستور نویسنده اهل جنوب را بیشتر از همه با کتاب «روی ماه خداوند را ببوس» می‌شناسند؛ کتابی که در سال ۱۳۸۰ برنده جایزه قلم زرین شد. این کتاب در همان نگاه اول با عنوان زیبایش جذابیت ایجاد کرده و مخاطب را به خواندنش ترغیب می‌کند. با این کتاب بود که جامعه ادبی ایران شاهد نویسنده‌ای با اصالت و کم‌نظیر شد تا آن جا که کتاب‌هایش نه‌تنها به چاپ های متعدد رسید و کیفیت آثارش قابل‌توجه بود، بلکه به لحاظ کمی نیز مخاطب با نویسنده‌ای نسبتاً پرکار مواجه شد. «معسومیت» جدیدترین اثر مصطفی مستور است که نشر مرکز در سال ۱۳۹۸ آن را منتشر کرده است.

فراوانی شخصیت‌ها در داستان

در رمان معسومیت، نویسنده سعی کرده تمام حرف‌های نگفته‌اش را از زبان شخصیت‌های داستانش بگوید و هر کدام از آن‌ها انگار نماینده خود او در کتاب هستند.

مثلاً آن جا که یک زن خیابانی سخنان قابل‌تأمل و حکیمانه‌ای بیان می‌کند و در جای دیگر که یکی از شخصیت‌ها از زندگی پیامبر حرف می‌زند.

این بهترین شکل ممکن نوشتن است که مؤلف اثر، حرف‌های نگفته و ناتمامش را نه از زبان یک شخصیت بلکه هر کدام از آن‌ها را از زبان شخصیت‌های متعدد داستانش بیان کند.

شاید به همین دلیل است که در کتاب‌های نویسندگانی از این دست با تعداد و گوناگونی کاراکتر روبه‌رو هستیم.

معصومیت یا معسومیت؟

و اما شاید اولین سؤالی که در ذهن مخاطب ایجاد شود این باشد که دلیل نگارش کلمه معصومیت با «سین» چیست؟

ماجرای این عنوان برمی‌گردد به خلاصه داستان که در آن «مازیار» که یکی از شخصیت‌های اصلی داستان است، مدرسه را رها کرده اما رمان‌نویسی را برگزیده است، به همین دلیل املای او در کتاب مشکل دارد و مستور به عمد این لغت را اشتباه نوشته است.

او خواسته است با غلط نوشتن معصومیت در عنوان کتاب و اشتباه‌های املایی دیگر در خلال داستان این را به یکی از ویژگی‌ها و سبک داستانش تبدیل کند، اگرچه با انتقادهایی هم از طرف مخاطبان و منتقدان مواجه شده است، اما مستور است دیگر، او به آن میزان از اعتمادبه‌نفس رسیده است که کار خودش را بکند.

ادبیات پرخاشگر و نویسنده عصبانی

پرخاشگری در نوشتن یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های کتاب «معسومیت» است که می‌توان گفت در سرتاسر آثار مصطفی مستور قابل مشاهده است و همین ویژگی تبدیل‌شده است به یکی از سبک‌های نگارش او که برای مخاطبان امروز با روحیه‌های بی‌قرار جذاب می‌نماید.

اگر از نویسندگان خارجی بخواهیم مثالی در این مورد بیاوریم بی‌تردید برجسته‌ترین آن‌ها «لپیی فردینان سلین» است که پرخاشگری در نوشتن را به اوج خودش رسانده است.

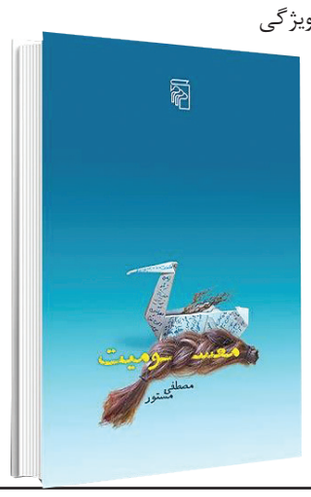

به نظر می‌رسد مصطفی مستور تا حدودی تحت تأثیر این نویسنده فرانسوی باشد که این میزان از پرخاشگری در داستان‌های او موج می‌زند.

مینی مال در کنار رمان

مصطفی مستور جزو معدود نویسندگانی است که هم رمان می‌نویسد و هم داستان‌نویسی مینی‌مال است، اگرچه بخش عمده تألیفاتش را داستان‌های کوتاه تشکیل می‌دهد. کتاب‌های «دو چشم‌خانه خیس»، «عشق روی پیاده‌رو»، «من دانای کل هستم»، «زیر نور کم» و «بهترین شکل ممکن» از جمله داستان‌های کوتاه او و کتاب‌های «من گنجشک نیستم»، «روی ماه خداوند را ببوس»، «استخوان‌های خوک و دست‌های جذامی» و «معسومیت» جزو آثار بلند او هستند.

ادای احترام پزشکیان به شاعر پارسی گوی پاکستان

رئیس جمهور کشورمان در نخستین برنامه سفر خود به پاکستان، با عزیمت به شهر لاهور، مرکز ایالت پنجاب، ضمن حضور در مجموعه تاریخی و فرهنگی قلعه شاهی این شهر، با اهدای تاج گل در آرامگاه علامه محمد اقبال، به مقام این متفکر و شاعر برجسته مسلمان، ادای احترام و با قرائت فاتحه برای روح آن مرحوم، دفتر یادبود این مجموعه را امضا کرد.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری، مسعود پزشکیان که صبح روز گذشته به منظور سفری رسمی عازم پاکستان شده بود، در اولین مرحله از سفر خود با حضور در مقبره محمد اقبال، به مقام این شاعر برجسته پارسی گوی ادای احترام کرد. در این مراسم، سرکار خانم نواز شریف، سرو وزیر ایالت پنجاب، آقای محمد نواز شریف و جمعی از مقامات محلی نیز رئیس جمهور کشورمان را همراهی کردند.

مناقصه عمومی همراه با ارزیابی کیفی (فشرده) یک مرحله ای
طبخ و توزیع غذای دانشجویی دانشگاه فردوسی مشهد

دانشگاه فردوسی مشهد در نظر دارد **مناقصه طبخ و توزیع غذای دانشجویی دانشگاه فردوسی مشهد** به شماره (سیستمی) ۲۰۰۴۰۹۱۵۷۹۰۰۰۰۱۳ را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری فراخوان از دریافت و تحویل اسناد فراخوان تا بازگشایی پاکت ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد.

متقاضیان شرکت در فراخوان در صورت عدم عضویت در سامانه، نسبت به ثبت نام و دریافت گواهی امضای الکترونیکی (به صورت برخط) برای کلیه صاحبان امضای مجاز و مهر سازمانی اقدام لازم را به عمل آورند.

مواعد زمانی:
- **تاریخ انتشار فراخوان: ۱۴۰۴/۰۵/۰۸ ساعت ۱۶:۰۰**
- **مهلت دریافت اسناد فراخوان: ۱۴۰۴/۰۵/۱۴ ساعت ۱۱:۰۰**
- **مهلت ارسال پیشنهادات: ۱۴۰۴/۰۵/۲۸ ساعت ۱۱:۰۰**
- **زمان بازگشایی پاکت های ارزیابی کیفی: ۱۴۰۴/۰۵/۲۸ ساعت ۱۱:۰۰**

نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار: مبلغ تضمین شرکت در مناقصه ۳۶/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال است. تضمین مزبور شامل: **الف)** ضمانت‌نامه بانکی؛ **ب)** فیش نقدی **ج)** چک بین‌بانکی **د)** چک تضمین‌شده بانکی

اطلاعات تماس و آدرس دستگاه: اطلاعات تماس دستگاه مناقصه گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکتهای **الف:** مشهد، میدان آزادی، پردیس دانشگاه فردوسی مشهد، سازمان مرکزی (تلفن ۳۸۸۰۲۲۶۵-۰۵۱)

اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه:
مرکز تماس : ۴۱۹۳۴ -۰۲۱ دفتر ثبت نام : ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸
اطلاعات تماس دفاتر ثبت نام سایر استانها، در سایت سامانه (www.setadiran.ir) بخش «ثبت نام/ پروفایل تامین کننده/ مناقصه گر» موجود است.

۱۳۷۷۹۴

مناقصه عمومی یک مرحله ای
خرید مواد اوّلیه تغذیه دانشجویی

دانشگاه فردوسی مشهد در نظر دارد **مناقصه خرید مواد اوّلیه تغذیه دانشجویی** به شماره (سیستمی) ۲۰۰۴۰۹۱۵۷۹۰۰۰۰۱۴ را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری فراخوان از دریافت و تحویل اسناد فراخوان تا بازگشایی پاکت ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد.

متقاضیان شرکت در فراخوان در صورت عدم عضویت در سامانه، نسبت به ثبت نام و دریافت گواهی امضای الکترونیکی (به صورت برخط) برای کلیه صاحبان امضای مجاز و مهر سازمانی اقدام لازم را به عمل آورند.

مواعد زمانی:
- **تاریخ انتشار فراخوان: ۱۴۰۴/۰۵/۰۸ ساعت ۱۶:۰۰**
- **مهلت دریافت اسناد فراخوان: ۱۴۰۴/۰۵/۱۴ ساعت ۱۱:۰۰**
- **مهلت ارسال پیشنهادات: ۱۴۰۴/۰۵/۲۵ ساعت ۱۱:۰۰**
- **زمان بازگشایی پاکت ها: ۱۴۰۴/۰۵/۲۵ ساعت ۱۱:۰۰**

نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار: مبلغ تضمین شرکت در مناقصه ۷۹/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال است. تضمین مزبور شامل: **الف)** ضمانت‌نامه بانکی؛ **ب)** فیش نقدی **ج)** چک بین‌بانکی **د)** چک تضمین‌شده بانکی

اطلاعات تماس و آدرس دستگاه: اطلاعات تماس دستگاه مناقصه گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکتهای الف: مشهد، میدان آزادی، پردیس دانشگاه فردوسی مشهد، سازمان مرکزی (تلفن ۳۸۸۰۲۲۶۵-۰۵۱)

اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه:
مرکز تماس : ۴۱۹۳۴ -۰۲۱ دفتر ثبت نام : ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸
اطلاعات تماس دفاتر ثبت نام سایر استانها، در سایت سامانه (www.setadiran.ir) بخش «ثبت نام/ پروفایل تامین کننده/ مناقصه گر» موجود است.

۱۳۷۷۹۲